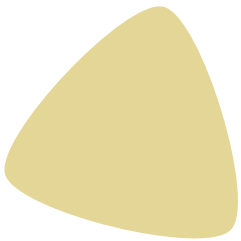

El Bon Pastor

Revista per a preveres

Núm. **93**
Setembre de 2017
Any VIII

Equip promotor: Agustí Borrell, Norbert Miracle,
Xavier Morlans, Joan Planellas, Armand Puig.

Correcció lingüística: Joaquim Claver.

Disseny original: Albert Fortuny.

Dipòsit Legal T- 1085- 2014
revistaelbonpastor@gmail.com
www.elbonpastor.cat

Si voleu col·laborar econòmicament en el sosteniment i difusió de
la revista podeu fer els vostres donatius a
La Caixa 2100-0272-33-0101212882

Moltes gràcies

Pòrtic	4
ARMAND PUIG I TÀRRECH	
Presents com el llevat	7
Futbol, indignitat i dignitat	
NORBERT MIRACLE I FIGUEROLA	
Un sol cor i una sola ànima	9
Congrés <i>Laudato Si'</i> i les Grans Ciutats	
MIQUEL BARBARÀ	
Anunciar la Paraula	11
Homilia del diumenge XIX durant l'any	
JOSEP MARIA SOLER	
Al servei de l'altar	13
Els <i>Kyries</i> i l'acte penitencial. Dues coses distintes	
JOAN OBACH	
Reclinats sobre el pit del Senyor	15
Tornar a descalçar-se. <i>Actituds per a disposar-se a l'experiència dels exercicis espirituals</i>	
ENRIC PUIGGRÒS	
Rentar els peus	17
Famílies especials. Estiu 2017	
JAUME GENÉ	
Un bisbe ens parla	19
La ciutat de la primavera i l'esperança	
+ JOAN ENRIC VIVES SICÍLIA	
Hem vist, hem llegit	24
<i>No tenim por</i>. Notes després de l'atemptat de Barcelona	
+ MANEL NIN	

Els atemptats del 17 d'agost de 2017 han sacsejat la societat catalana, i alhora han mostrat la seva maduresa i la seva cohesió a l'hora de respondre a la violència i al terror amb una aposta decidida per la pau i la concòrdia. El Pòrtic d'aquest número és extraordinari i doble, tal com s'escau a la importància dels fets. Reprenem dos articles publicats a la premsa, el primer a La Vanguardia ("Quedar-se sense ànima") i el segon al Punt Diari-Avui ("La convivència com a resposta").

QUEDAR-SE SENSE ANIMA

A la nostra ciutat, la vida de moltes persones ha quedat trencada quan ha entrat en joc una força obscura de violència, d'odi i de mort. El dia 17 d'agost, les Rambles eren un passeig de pau per a molts visitants de la ciutat de Barcelona, quan de sobte va caure damunt d'ells el no-sentit, la barbàrie, allò que hi ha de més tenebrós en l'esperit humà. El mal pot prendre diverses formes, però sempre és una agressió al bé, una ferida que colpeix la persona, de manera individual o col·lectiva. El mal és l'antítesi de la misericòrdia. Qui el practica en la forma en què s'ha practicat a Barcelona i a Cambrils ha hagut abans de quedar-se sense ànima –algú l'hi ha arrabassada. Tan sols quan un ésser humà es converteix en un ésser sense ànima, pot matar sense cap sentiment de culpa ni remordiment, fins i tot desafiant i amb complaença.

Quan l'ànima es converteix en l'estatge de l'odi, quan tots son tinguts per enemics –llevat dels qui interpreto que pertanyen al «meu grup»–, llavors s'arriba a la conclusió que cal arribar a una mena de «solució final». Llavors el terror sense rostre i sense entranyes queda justificat. Res no hi fa que els qui cauen siguin éssers humans, ni que siguin persones innocents, ni que siguin éssers indefensos –molts dels quals infants! Ara, la mesura de l'acte és el mal mateix, convertit en el bé suprem. Quan l'ésser humà queda «devorat» per una idea, quan l'ànima queda substituïda per un volcà d'odi, aleshores el bé i el mal deixen d'existir, tot passa a ser legítim. La sacralitat de la vida i de la dignitat de la persona humana esdevenen conceptes inexistents.

La baixada del furgó Rambles avall buscant la mort era l'odi desbocat portant la desolació a la terra. Com en una «pintura negra» de Goya, la terrible tenebra s'imposava a la bonica llum barcelonina de la tarda d'agost. Davant la tragèdia dels cossos estesos per terra, es barrejaven els sentiments i les actituds: incredulitat, compassió, socors, derrota, ràbia... i odi. En efecte, la victòria del mal passa per escampar la mort però també per encomanar l'odi. La mala herba es propaga ràpidament. Els qui no tenen ànima volen convertir el món en un cementiri del bé, en un regne de violència, on tot pugui ser legítim. La primera res-

posta als qui han omplert de sang Barcelona és la que va donar Antoine Leiris després que la seva esposa fos víctima de l'atemptat terrorista a la discoteca Bataclan de París: «vous n'aurez pas ma haine» («no tindreu el meu odi»).

La segona resposta ve de la primera: la millor arma contra l'odi és la solidaritat concreta, la que comença amb la persona que tens al costat i continua amb la que no coneixes però que es creua en el teu camí. La reacció de tants homes i dones a l'atemptat del dia 17 mostra el camí que cal recórrer: construir una Barcelona cohesionada per la convivència, en pau i sense por, acollidora i amiga. L'odi no ha de triomfar. Perquè si triomfés, la nostra ciutat quedaria derrotada. Al «no tinc por», cal afegir-hi un rotund «no tinc odi».

LA CONVIVÈNCIA COM A RESPOSTA

El dia 17 d'agost Barcelona i Cambrils van ser colpides per una força cega de mort, i la vila de Ripoll, domicili dels terroristes, va quedar desarborada. Els atemptats han deixat, fins al moment present, un rastre esgarrifós de 24 morts en terres catalanes, entre víctimes i botxins: 15 a Barcelona (entre els quals dos infants), 6 a Cambrils, 2 a Alcanar, 1 a Subirats. Totes aquestes persones residien a Catalunya, de forma permanent o temporal. Però els afectats pels atemptats han estat més de cent, pertanyents a 35 nacionalitats diferents. Cal parlar, doncs, d'un drama transversal i profund, que afecta alhora el món sencer i el conjunt de la geografia catalana, amb una ciutat i un país esquinçats de dalt a baix, de Ripoll a Alcanar, pel tall d'una violència sense entranyes ni sentit.

La Rambla de Barcelona o el Passeig Marítim de Cambrils són llocs de vida, de bullici, d'anades i vingudes, de lectures i flors, de converses i d'encontres. La Rambla, en particular, és un carrer del món global –i no tan sols de la ciutat de Barcelona–, és una artèria regada per la limfa de la convivència. El terror pretenia tallar aquesta artèria –i segurament d'altres– i sembrar, en el cor de la ciutat, la sang i la mort a gran escala. L'objectiu era un de sol: ferir la convivència i instaurar-hi la por i, sobretot, l'odi. Amb el terror, la delicada flor de la convivència es marceix perquè queda corsecada per un volcà de destrucció. És el que succeí amb aquells nois magrebins de Ripoll, a qui en poc temps algú havia arrencat l'ànima i, per tant, la capacitat de distingir entre el bé i el mal, a qui algú havia fet enemics del bé social més preuat: la convivència.

La resposta immediata als atemptats va ser esplèndida: un allau de solidaritats de tot tipus dona fe del que es mou dins la gent d'aquest país. Tothom va estar al seu lloc, i això no és poc en moments tan complexos. Les respostes, però, han continuat. A Ripoll, Hafida Oukabir, germana d'un terrorista mort, demanava als musulmans de Catalunya que la consideressin «la nostra terra», una terra on viure en pau. En la manifestació de Barcelona, Rosa M. Sardà proclamava: «som milions de persones les que refusem la violència i defensem la convivència». I a Rubí, l'imam s'abraçava plorant al pare d'en Xavi, nen de 3 anys mort en l'atemptat de la Rambla.

Aquests dies les imatges de mort i de vida s'han pràcticament sobreposat. Penso, però, que el balanç final és que el terror i la desolació han quedat ultrapassats per gestos de solidaritat i paraules que expressen la pau i la convivència. Els gestos d'aproximació personal es faran molt necessaris en el futur. No podem deixar que la reacció d'aquests dies sigui episòdica. Conèixer l'altre directament, personalment, i interessar-se per les seves necessitats i el seu problema: aquest és el fonament per a la societat del conviure en què s'ha de convertir la societat catalana.

ARMAND PUIG I TÀRRECH

Rector de l'Ateneu Universitari Sant Pacià

Futbol, indignitat i dignitat

Un dels temes recurrents cada estiu a la premsa esportiva és el mercat de fitxatges. Enguany el Barça ha perdut una de les dents de la forca davantera del seu equip de futbol. Neymar jr ha marxat al Paris Saint Germain, propietat d'un fons d'inversió creat per l'emir de Qatar. La xifra que han pagat per la clàusula de rescissió és astronòmica, 222 milions d'euros. Pels qui encara recordem el valor de la pesseta el resultat és quasi impronunciable, 36.937.692.000, i inimaginable que es pugui pagar pel treball d'un esportista!

Seria bo que algun dia ens expliquessin si els diners que durant tants anys han rajat des de Qatar en comptes de marca d'aigua potser porten marca de sang.

Aquest estiu, tres notícies futbolístiques molt més positives potser han passat despercebudes enmig del mar de milions que van i venen entre els clubs de la *Champions League*.

La **primera** era titulada així per La Vanguardia: *De futbolista a sacerdot: la increïble història de Philip Mulryne*. Aquest jugador del Manchester United i de la selecció irlandesa, va acabar la seva vida professional als 31 anys i va decidir començar la preparació com a seminarista primer i després com a novici de l'orde dominicà. El passat 8 de juliol Philip Mulryne va ser ordenat prevere.

La **segona** fa referència a un jugador argentí, Alejandro «Lulo» Benítez, davant del Club Central Larroque. Aquest futbolista va renunciar a continuar la seva carrera esportiva perquè va donar part del seu fetge al seu nebot de 9 mesos de vida que necessitava un transplantament. «Som una família molt unida, som tres germans. Els vaig dir que no dubtava ni un segon, que seria jo qui el donaria, i imagina't l'alegria de la meva germana i la felicitat i l'alleujament perquè hi havia una oportunitat de vida per al meu nebot», va declarar a la premsa. La llarga recuperació fa que Lulo ja no pugui continuar com a futbolista professional.

Finalment, la **tercera** notícia ens porta al Vaticà. Allà, el papa Francesc va rebre els directius i els jugadors del *Borussia Mönchengladbach* el dia 2 d'agost. En un breu discurs, Francesc els va recordar la importància de la relació d'amistat entre ells, formant un equip a escala humana i familiar. També va lloar els programes i iniciatives esportives que porten a terme especialment entre els joves amb dificultats físiques.

Molts cops el papa Francesc, seguidor de l'equip argentí San Lorenzo de Almagro quan era arquebisbe de Buenos Aires, ha instat el món del futbol a retrobar el seu veritable sentit esportiu. A l'agost de 2016 Francesc a *El vídeo del Papa*, una esplèndida iniciativa de la Xarxa Mundial de pregària del Papa (Apostolat de l'Oració) i que ha ideat **La Machi**, una consultora de comunicació per a bones causes amb arrels a Catalunya, deia «Amb l'esport és

possible construir la cultura de l'encontre entre tots. Per un món en pau. Somnio en l'esport com la pràctica de la dignitat humana convertida en un vehicle de fraternitat. Que l'esport fomenti l'encontre fraternal entre els pobles i contribueixi a la cultura de la pau entre ells».

Quan ja tenia aquest article escrit, arriba una nova notícia relacionada amb una acció generosa d'un futbolista. El fatídic dia dels atemptats yihadistes de Barcelona i Cambrils, el lateral francès del Barça, Lucas Digne, que viu a Plaça de Catalunya i que tenia descans després de la derrota amb el Real Madrid, va ser un dels primers que va baixar de casa seva a la Rambla amb tovalloles i aigua per auxiliar els ferits. Havia perdut la Supercopa però ha guanyat quelcom millor, l'admiració de la bona gent.

NORBERT MIRACLE I FIGUEROLA

Prevere de l'arquebisbat de Tarragona

Rector del Seminari Major Interdiocesà

Congrés Laudato Si' i les Grans Ciutats

Entre els dies 13 i 15 de juliol s'ha celebrat a Rio de Janeiro (Brasil) un Congrés Internacional sobre la Carta Encíclica del Papa Francesc *Laudato Sí* i les Grans Ciutats. Es van estudiar amb amplitud i profunditat diferents qüestions sobre l'ecologia, sobre la nostra casa comuna, sobre el nostre planeta, sobre la problemàtica que hi tenim ja ara, en el present, i sobre la perspectiva de com ho deixarem a les properes generacions. Unes qüestions que ens afecten a tots i que ens haurien de preocupar molt a tots.

Ha estat organitzat per la Fundació Gaudí, que va crear i presideix el Cardenal Lluís Martínez Sistach, a Barcelona, juntament amb l'Arquebisbe de Rio de Janeiro, Cardenal Orani João Tempesta i el seu equip de l'Arquebisbat.

Hi va haver uns 200 participants, principalment de Llatinoamèrica. Hi van participar els cardenals: Turkson, Claudio Hummes, Sergio da Rocha i Odilo Pedro Scherer. I també l'Arquebisbe Marcelo Sánchez Sorondo, Cancellier de l'Acadèmia Pontifícia de les Ciències.

Es va començar amb la lectura d'un missatge del Papa Francesc dirigit al Cardenal Martínez Sistach, que ell mateix va llegir. El Papa comenta i insisteix en tres R: Respecte i Responsabilitat amb la creació i Relació entre les persones. El Papa diu que són unes actituds fonamentals que hem de tenir amb la creació, la manera com hem d'interactuar amb ella i com ens hem de relacionar amb les persones. Diu que és una de les tasques primordials que tenim.

Els temes del Congrés es van dividir en tres blocs: la qüestió de L'AIGUA, la qualitat de L'AIRE i el problema de LES DEIXALLES amb tot el que inclou del que es llença i de tota la porqueria que es genera en el nostre món.

Cada bloc va tenir un doble tractament: els aspectes científics i tècnics i el plantejament ètic de cada qüestió o problema. En el Congrés hi va haver una bona participació de casa nostra. L'organitzador principal va ser el Cardenal Lluís Martínez Sistach. En l'aspecte científic hi va tenir una ponència el Dr. Joan Grimalt, Director de l'Institut de Diagnosi Ambiental i Estudi de l'Aigua de Barcelona, sobre el tema de l'agua, i en el de l'ètica de la contaminació atmosfèrica Mons. Miquel Barbarà de l'Arquebisbat de Tarragona.

Hi va haver una taula rodona de rectors d'universitats en què va participar el Dr. Armand Puig.

Van exposar la qüestió de com tractar aquesta problemàtica des de les universitats i com ajudar a la divulgació de l'Encíclica del Papa en la nostra Església i en la societat.

També hi va haver una taula rodona de líders religiosos, en la qual van participar un rabí i un imam amics del Papa Francesc. Van ser uns testimonis molt clars i molt emotius.

El Congrés ha aprofundit molt en la responsabilitat que tenim en aquests problemes i aquestes qüestions i en la preocupació per com deixarem el Planeta, la nostra casa comuna, a les futures generacions. Nosaltres no en som els amos, sinó que n'hem de ser uns administradors responsables.

Tant de bo aquest important missatge del Papa Francesc arrelí profundament en les nostres comunitats i l'Església sigui portadora d'aquest missatge arreu del món. És un missatge molt actual i necessari si volem fer una autèntica evangelització per als homes i dones de les nostres societats, amb visió de futur i de preparació de bons camins per a les futures generacions.

El Congrés va ser una experiència eclesial molt important emmarcat en el context d'Amèrica.

Tant de bo aquesta experiència es pogués fer a les nostres diòcesis. Seria un bé per a l'Església i per a la nostra societat.

MIQUEL BARBARÀ ANGLÈS

Prevere de l'arquebisbat de Tarragona

Canonge. Protonotari apostòlic supranemerari

Homilia de l'Abat Josep Maria Soler. Diumenge XIX durant l'any. Aniversari de la seva benedicció abacial

La primera lectura ens ha parlat del profeta Elies. D'un moment fort de la seva experiència de Déu. Estava descoratjat perquè constatava que la fe del poble d'Israel era morta, la gent vivia distreta i no sabia descobrir l'acció de Déu enmig d'ells. En el seu abatiment, el profeta, com per tornar a les arrels, se'n va a la muntanya de l'Horeb o Sinai on Déu s'havia manifestat a Moisès. I allí té una experiència profunda de la presència de Déu. No enmig d'una gran ventada ni d'un terratrèmol, que serien els signes bíblics, de la presència del Déu tres vegades sant i totpoderós, sinó enmig d'un aire suau, que no infon terror, sinó que alleuja el cor. Després, sentint-se reconfortat per aquesta presència divina, tornà a la seva missió d'anunciar sense defallir la Paraula de Déu, malgrat les dificultats que hi trobava.

També sant Pau, a la segona lectura, mostrava, no pas descoratjament, però sí una gran tristesa i un dolor al fons del cor davant el refús del poble d'Israel de creure en Jesús. Pau, que estima entranyablement aquest poble, considera tot el que Déu havia fet per ells, i lamenta en l'ànima que Israel no reconegui l'enviat definitiu de Déu: el Crist. En expressar aquest seu dolor pel refús de Jesucrist, l'Apòstol recorre a una professió de fe que és de les més profundes del Nou Testament, afirmant que Jesucrist és Déu per damunt de tot.

Hem trobat, doncs, dos homes plens de fe, el profeta Elies i l'apòstol sant Pau, dolguts per la incredulitat de molta gent dels seus. Però, malgrat tot, decidits a continuar anunciant l'amor de Déu i la felicitat que la fe dona a qui creu. És un tema molt actual. Perquè veiem com molts van deixant la fe que havien rebut; fills, néts, familiars, amics, etc., deixen la fe en una apostasia silenciosa; i veiem, també, com la majoria dels joves passa de llarg de l'experiència cristiana, més per ignorància que no pas per un rebuig sòlidament fonamentat. Els qui volem estimar Déu i coneixem l'amor entranyable que té per la humanitat, els que sabem què ens aporta la fe en Jesucrist, ens dolem, com sant Pau, que tanta gent l'ignori i visqui com si ell no hi fos ni ens hagués adreçat una paraula d'amistat sincera. Sabem que Déu desitja l'amistat de cada persona i ens dol de constatar que molts no hi corresponen; sabem que molts gent té set de plenitud i ignora la font d'aigua viva mentre va cercant cisternes esquerdades. Com Elies i com Pau, ens cal recobrar el coratge per viure joiosament la fe i ser-ne testimonis amb les obres i les paraules. Déu respecta la llibertat de les persones. I en el seu amor vol encaminar tothom cap a ell per poder ser misericordiós, tal com ensenya sant Pau una mica més endavant del text que hem llegit, quan diu: Déu ha deixat els uns i els altres captius de la desobediència, per compadir-se finalment de tots (cf. Rm 11, 32).

De vegades és la nostra fe personal que es veu agitada pels esdeveniments de la vida. També l'Església és sacsejada per persecucions, per posicions ideològiques contràries, pel mal comportament dels seus membres.

Aquesta realitat eclesial i personal queda tota ella il·luminada per l'evangeli que acabem d'escoltar. Mentre fem camí agitats, enmig de la fosca, per l'oneig d'aquest món, no estem sols. El Crist ressuscitat, aparentment absent, camina victoriós sobre els elements adversos i ens repeteix una vegada i una altra: no tingueu por, que sóc jo. Recordant d'aquesta manera el nom diví, Jo sóc, que Déu revelà a Moisès (cf. Ex 3, 14) a la muntanya on hem vist que havia anat Elies. La seva presència de ressuscitat enmig nostre és suau i discreta, fins al punt que pot semblar una absència. Però la fe ens ensenya a descobrir Jesucrist al nostre costat com a Salvador. No per estalviar-nos les dificultats de l'existència humana, sinó per oferir-nos la capacitat d'afrontar-les amb la llum i la força del seu Evangeli. I per atorgar-nos, al final, la participació en la seva glòria, des del moment que les dificultats i els sofriments viscuts amb fe ens fan participar, també, de la seva passió i la seva creu. En el relat evangèlic d'avui, Pere pot vèncer els elements mentre té una fe ferma en Jesús I, en canvi, s'enfonsa quan comença a dubtar. Per això el Senyor li diu Quina poca fe! ¿Per què dubta-ves? De tota manera, Jesús no ens deixa tancats en el dubte si treballem per sortir-ne; ell constantment ens dóna la mà per sostenir la nostra feblesa. I ens ensenya la manera de perseverar en la fe: pregar, com ell havia fet dalt la muntanya el vespre anterior a l'escena evangèlica que hem escoltat. Com per a Moisès, com per a Elies, també per a Jesús la muntanya és el lloc de la pregària, de la intimitat amb el Pare.

Ens trobem precisament pregant dalt d'una muntanya, aquella que el Virolai anomena "el nostre Sinaí": que Montserrat ens sigui lloc d'encontre personal amb Déu. guiats per Santa Maria. Que ho sigui sobretot ara que celebrem l'eucaristia. El Crist, que va ajudar els deixebles que aquella nit eren a la barca, es farà present enmig nostre. Com ells i amb tota l'Església, reconeguem-lo com a Fill de Déu. Ell que coneix les nostres dificultats, els sotracos a què ens sotmet la vida enmig de la nostra travessia per aquest món, se'ns apropa i ens nodreix amb el Pa de l'Eucaristia.

Hem escoltat, doncs, tres lectures centrades en el tema de la fe. La primera i la segona referents a la manca de fe i al dolor que causa en els creients. I la tercera, l'evangeli, que ens crida a viure personalment una fe confiada en la presència del Crist ressuscitat en la nostra vida i en la nostra història. Totes tres lectures ens criden a no quedar-nos de braços creuats sinó a treballar per fer més sòlida la nostra fe i per testimoniar davant dels altres les raons de la nostra esperança en el Crist (cf. Ef 1, 12), que no deixa mai de donar-nos la mà perquè no ens enfonsem en el camí de la vida.

Els *Kyries* i l'acte penitencial: Dues coses distintes

A l'Ordenament General - 3a. Edició - del Missal Romà, on trobem el “manual d'instruccions” del llibre litúrgic utilitzat per a la celebració de la missa, i que tot ministre ordenat hauria de conèixer perfectament, i rellegir-lo de tant en tant, trobem la següent indicació, en el número 52: “Acabat l'acte penitencial comencen sempre les invocacions *Senyor, tingueu pietat*, si és que no han estat dites en el mateix acte penitencial”. Per tant, veiem clarament que els *Kyries* venen a continuació de l'acte penitencial, a no ser que s'empri la tercera fórmula que es proposa en el Missal. En aquest cas, cada invocació va precedida d'un breu trop.

Per a molts que llegiu aquestes ratlles, semblarà que el que s'ha dit més amunt és quelcom sabut i obvi. Amb tot, vull referir que no poques vegades, quan he anat a concelebrar en una missa sense cap ritu particular a l'inici, he observat la següent praxi errònia: el celebrant comença de la manera habitual, saludant al poble i preparant-lo per a l'acte penitencial. De sobte, sense més, la “*schola*” o el cantor inicien el cant del *Kyrie/Christe eleison* alternant aquesta invocació amb l'assemblea. Quan acaben els *Kyries*, el celebrant diu el cèlebre *Que Déu omnipotent s'apiadi de nosaltres, ens perdoni els pecats*. I segueix el Glòria (quan està prescrit) o directament l'oració col·lecta. D'aquesta manera, es pot dir que no s'ha fet l'acte penitencial correctament o que aquest s'ha omès de manera improcedent. El *Kyrie eleison* i l'acte penitencial formen part dels ritus introductoris de la missa, però cal diferenciar-los bé l'un de l'altre.

Tot i que el *Senyor tingueu pietat* té un caràcter de súplica, tampoc no ha de confondre's amb la resposta que es pot fer a la pregària dels fidels, amb què es clou la litúrgia de la Paraula. Els *Kyries* del començament de la missa són més una invocació general, mentre que a la pregària dels fidels especifica el tipus d'intenció (per l'Església, pels governants...). A més, mentre el *Senyor tingueu pietat* des d'un principi s'adreça a Crist, a l'oració universal va dirigit habitualment al Pare, per mitjà de Jesucrist, en la unitat de l'Esperit Sant. Finalment, cada aclamació del *Kyrie* assoleix el seu sentit ple quan el poble repeteix la mateixa aclamació, mentre que en la pregària dels fidels, l'assemblea es pot unir a la intenció proposada pel diaca o quan no n'hi ha, per una altra membre de l'assemblea, amb una mateixa invocació o bé pregant en silenci.

Només des de la reforma litúrgica del Concili Vaticà II, els *Kyries* poden ser inclosos “dins” de l'acte penitencial seguint la fórmula que proposa el Missal, i que té una gran varietat d'invocacions o trops seguint la diversitat de l'any litúrgic. Cal recordar també que abans del Concili, l'acte penitencial era una oració privada del celebrant amb el seu escolà, i que

ara s'ha fet extensiva a tota l'assemblea litúrgica. Els *Kyries*, per tant, són més antics que l'acte penitencial tal com el tenim avui.

Els *Kyries* de l'inici de la missa són un cant a través del qual els fidels clamen al Senyor i imploren la seva misericòrdia. Per una banda, es fa homenatge a Déu per la seva grandesa i pel seu honor, per altra banda se li demana auxili i ajut davant la nostra petitesa. No es tracta doncs d'allargar l'acte penitencial, ni conté pròpiament una invocació de perdó pels pecats comesos. Són nombrosos els passatges de l'Evangeli que reflecteixen aquesta petició de pietat. A tall d'exemple, podem recordar l'escena dels dos cecs que cridaven "Fill de David, tingueu pietat de nosaltres" (Mt 9, 27); o de la dona cananea (Mt 15, 22); o de la paràbola del ric Epuló i el pobre Llàtzer (Lc 16, 24) i del cec de Jericó (Lc 18, 39).

A la Sagrada Escripura, per tant, demanar la pietat esdevé una de les actituds de més centrals de la fe: demanar a Déu la seva misericòrdia, perquè per la nostra part només podem oferir la nostra misèria. No es tracta en aquest cas de demanar el perdó dels pecats. Ben al contrari, posem més èmfasi en la grandesa de Crist que en la nostra pròpia petitesa.

JOAN OBACH

Prevere de l'arquebisbat de Barcelona

Delegat diocesà de Pastoral Sacramental i Litúrgia

Tornar a descalçar-se.

Actituds per a disposar-se a l'experiència dels exercicis espirituals

La nostra vida és una resposta a la crida que el Senyor un dia ens va fer, una crida que vol posar la nostra persona al servei de la gent, sigui on sigui la concreció d'aquest servei. Tot i que personalment tinguem el nostre espai per a la pregària personal diària i que sovint parlem amb algú que ens va acompanyant en el nostre propi itinerari, és veritat que convé un temps privilegiat per posar Déu al centre de la nostra atenció. En cas contrari, no deixarem passar pel cor multitud de situacions que la nostra vida (plena de reunions, activitats, apostolats) ens ofereix.

Durant la nostra formació (més llunyana o menys) se'ns ha convidat a fer anualment l'experiència interior dels Exercicis. L'objectiu era aprofundir en la nostra experiència espiritual del Senyor, alimentant el nostre desig de posar-nos al servei del Poble de Déu com a pastors. La pregunta sorgeix un cop la formació ha acabat i *no hi ha ningú que "t'obliga"* a fer-los. Entra en joc la crida interna que Déu ens fa per dedicar uns dies a tornar a la font de la nostra crida vocacional. Sorgeix el desig de tornar a la font d'on brolla el nostre sentit de la vida.

Sant Ignasi, a l'inici del llibre d'Exercicis Espirituals, explicita alguns elements importants que és important que la persona que fa aquesta experiència tingui en compte. En destacaré quatre que, per a mi, són especialment significatius:

1.- *Afeccions desordenades*: Sant Ignasi defineix Exercicis com *tot mode* d'exercitar l'ànima. Posant com exemple l'exercici físic (en ordre a fer esport, a competir, entre altres coses), l'exercici espiritual va orientat al fet que la persona, **tot alliberant-se de les afeccions desordenades**, pugui trobar la voluntat de Déu per a la seva vida. Què vol dir Ignasi amb "afeccions desordenades"? Doncs que cada persona, a mida que va vivint, va posant, a vegades sense adonar-se'n, l'estimació i el valor en determinades coses que no són Déu mateix. Molts cops no són aspectes molt cridaners, però que condicionen la nostra llibertat: la nostra actuació es veu condicionada per situacions que llimen la nostra autonomia. Sentim doncs la necessitat d'una ascési que centri tot el nostre desig en el Senyor.

2.- *Coneixement intern*: els Exercicis no impliquen saber-se la Bíblia de memòria. No comporta saber-se l'exegesi darrera de determinat passatge que se't proposa de contemplar. Es parla de **coneixement intern**, d'un coneixement que mobilitza el cor, tot i passar pel cap. És un coneixement que pretén acostar-nos al Senyor. És per això que hi ha una invitació a rebaixar la intensitat de la nostra vida: no es tracta d'anar ràpid, no es tracta de fer-ho "perfecte" (com si hi hagués perfecció). Es tracta, en definitiva, de deixar-se transformar per la Paraula i pel diàleg amb el Senyor que ens visita a través d'ella.

3.- *Ànim i liberalitat*: quan hom inicia una experiència (també espiritual) convé demanar generositat en l'esforç. Que comenci amb ganes de fer bé l'experiència, amb seriositat. Però també, per experiència, sabem que una persona que es posa davant del Senyor, Ell la canvia. I ens hem d'obrir a aquesta possibilitat.

4.- L'experiència dels Exercicis implica sortir de la pròpia quotidianitat. Ajuda molt que la persona no es vegi immersa en gestions o problemes quotidians, que no el permetrien entrar a fons en el seu cor i les motivacions que el duen a viure. La dificultat molts cops és la impossibilitat de sortir dels propis problemes: sempre hi ha alguna cosa impossible de deixar; mai no és un bon moment, perquè sempre hi ha alguna cosa que s'ha de fer. Aquí és on convé una aposta personal: vas a trobar-te amb la raó per la qual fas tot el que fas.

És molt important que, com a preveres, ens disposem a obrir-nos al Senyor com a principi i fonament de la nostra existència, així com demanem a la gent de les nostres comunitats i parròquies que ho facin. No tindrà sentit que la manca de temps o la quantitat de treball pugui esmoreir el desig d'una vida profundament lliurada al Senyor. Tornar-nos a descalçar permet al Senyor mostrar-se com *aquell qui va sent, qui es va manifestant en la nostra història*.

ENRIC PUIGGRÒS

jesuïta

Promotor Vocacional dels jesuïtes a la Província d'Espanya

Famílies especials—Estiu 2017

L'estiu encara és un goig per les parròquies i esglésies de la costa. Aquest estiu, a més dels turistes anònims que s'acosten puntualment, m'he fixat en les famílies i, especialment, en les famílies que algun dels seus membres té alguna discapacitat física o mental, en podríem dir "especials". El turisme familiar d'Altafulla i contrades permet de poder fer aquesta bonica constatació, aquestes famílies hi són, són moltes i mostren una salut enveja-ble: delicadesa exquisida, somriures a dojo, bona combinació de responsabilitat i generosi-tat, quasi com un somni constant... Gaudeixen d'uns dies de convivència i d'esbarjo que po-sen a prova els pares, germans i familiars més experts. Són dies on els nois i noies més grans han deixat el taller on treballen i la residència on viuen habitualment, "Ens han donat vacances!" diuen tot cofois, com qualsevol treballador! Els més jovenets gaudeixen d'uns dies de platja i de sol sota la mirada atenta de pares, tiets, cosins... Són dies esgotadors, sembla que no s'acabi mai el neguit de més joc, de més aigua i bicicleta, de més festa. Els pares, alguns ja avis, contempen embadalits la bellesa i la felicitat dels seus fills i filles. Diuen que no són com els altres, però són els nostres, els millors, l'alegria de casa nostra, la joia més gran del nostre cor.

Per alguns l'entreteniment no és tan fàcil, necessiten qui els guii, qui els entri a l'aigua i els sostingui, qui els parli a cau d'orella perquè no hi senten bé... i tot amb una gentilesa i paci-ència que desitjaria qualsevol ésser humà. Summament agraïts, ells corresponen expressi-vament amb el seu afecte i generosos somriures.

Falta una darrera consideració, l'espiritual. Aquests dies que sembla que no s'acaben, d'esforç i atenció, tenen una inflexió a les vuit del vespre. És l'hora de missa. Sempre ben puntuals, alguns dies més perquè s'han de confessar, amb un somriure als llavis com qui reconeix en Jesús el més íntim dels seus amics, participen activament de la celebració pre-gant i cantant amb tot el cor, amb una veu que es fa notar. Després de missa, les converses i salutacions amb els feligresos és expressió de l'eucaristia que junts acabem de celebrar, joia serena i continguda entre germans.

Estic segur que només Déu és capaç de calcular (si es pot!) tot l'amor, tota la generositat d'aquests pocs dies de vacances familiars. Però ningú no se'n preocupa de comptar, no es fa per ser comptat sinó per ser feliç! No hi ha amor més gran que el qui dona la vida!

L'estiu acaba i tothom retorna als seus llocs habituals. És tota una gràcia de Déu haver po-gut contemplar, algunes de lluny altres de ben a prop, aquesta meravella de famílies "especials", si se'm permet. D'estiu a estiu no hi ha la gelor del fred hivern sinó la calidesa de la fraternitat, una nova primavera. Una oportunitat de transformació interior, els disca-pacitats ens capaciten per observar millor la realitat del nostre entorn, els petits del Regne

ens deixen entreveure el rostre de Crist per estar atents a tot tipus de pobresa. Aquesta capacitat de relació i atenció ens fa més humans, més germans, més cristians.

L'observació, que potser també heu fet d'altres, ens duu a una bonica afirmació, la família és ben viva i té una fortalesa molt gran quan aquesta es posa en acció, sense límits i amb grans horitzons. Que la fe enforteix i uneix més que res la família, és això que la fa especial!

JAUME GENÉ NOLLA

Prevere de l'arquebisbat de Tarragona

Rector d'Altafulla

La ciutat de la primavera i l'esperança

Després dels dolorosos dies de l'atemptat de La Rambla de Barcelona i del Passeig Marítim de Cambrils, el poble de Catalunya ha reaccionat de forma contundent i exemplar, condemnant els atemptats, reaccionant a favor de la vida i l'ajuda al desconegut, i donant suport als Mossos d'Esquadra i als altres cossos de seguretat en la seva exemplar tasca de neutralitzar els assassins i evitar l'extensió de la violència amb mals majors. Ara s'haurà d'anar fent la revisió més pausada i reflexiva del que ha passat i del perquè ha passat.

Hem d'agrair el que han realitzat en dies de molta angoixa i pressió totes les autoritats del país, els metges i sanitaris, els voluntaris i tantíssima gent de bona voluntat que ha fet i està fent tants esforços perquè la normalitat retorni al carrer més bonic i ple de vida de la capital de Catalunya, i puguem reprendre la normalitat del viure "ramblejant", més enllà de Barcelona, a tots els pobles i ciutats del país, a tot Europa i a tot arreu del món. Hem de ser molt reconeguts i saber elogiar els qui vetllen pel bé de tots, pel funcionament dels serveis i les institucions, pel necessari discórrer en pau dels nostres dies. No oblidarem tampoc la manifestació tan massiva de repulsa de la violència i de suport a les víctimes, de condemna sí, però sobretot d'oferiment de pau i de convivència respectuosa de tots els ciutadans, independentment de les nostres conviccions religioses o ideològiques. Els terroristes amb fredor i brutalitat ens amenacen les nostres persones, els monuments i les esglésies; i no els hem fet res. Ens hem de defensar amb la convicció democràtica fonamental, amb la llibertat religiosa per a tots, amb la serenitat plena de fermesa que aquests dies s'ha viscut exemplarment a tot Catalunya. Volem viure en pau, i no tenim por dels qui ens la voldrien arrabassar. No ho aconseguiran. Som molts més i estem compromesos en la pau i la reconciliació.

Al centre dels nostres pensaments i pregàries tenim els qui han perdut les seves vides i esperances en aquest bàrbar atemptat, els seus familiars que avui ploren la seva irreparable pèrdua. Sabem que les repercussions de les morts violentes i tan cruels són molt dures i difícils de guarir. I alhora mantenim amb tossudesa la secreta i esperançada convicció que els ferits podran recobrar la seva salut, i els recuperarem per a la vida i la normalitat.

A poques hores de l'atemptat, els bisbes de Catalunya ja vam fer sentir la nostra consternació per les víctimes mortals i pels ferits, i a més de condemnar aquella barbàrie i el menyspreu que significa per a la vida humana i la seva dignitat, ja remarcàvem que res, cap causa, no justifica la violència ni la mort de ningú. I encara menys sota el crit amenaçador i fals de cap déu de mort. Perquè Déu és el totpoderós en l'amor, és creador de vida i misericordiós, i pateix sempre que un ésser humà pateix. El seu nom no pot ser usat per matar ningú. De cap manera podem acceptar les utilitzacions blasfemes del nom de Déu!

Tots, i especialment els creients, ara hem d'aprendre un cop més a acompanyar solidàriament els qui aquesta tragèdia els ha tocat de més a prop. Una tragèdia que ha tingut lloc a Barcelona, ciutat oberta, acollidora, sempre compromesa per la causa de la pau i de la justícia. Que pugui esdevenir ciutat de la primavera i l'esperança, a semblança del que Joan Maragall demanava per a la seva ciutat el 1909 en l'article censurat *La ciutat del perdó*: «Barcelona ja no podrà ésser dita la "ciutat de les bombes"; sinó que l'anomenada us vindrà d'una altra cosa que és més forta que totes les bombes plegades i que tots els odis i que tota la malícia humana: l'anomenada us vindrà de l'amor, i Barcelona serà dita: "la ciutat del perdó", i des d'aquell punt i hora començarà a ésser una ciutat».

El Sant Pare Francesc a l'audiència d'aquest dimecres passat acaba de dir, després de saludar uns barcelonins, i fent referència al dolor viscut aquests dies, que “Déu plora amb nosaltres i ens sorprèn”, i que “hem de ser persones de primavera”, persones d'esperança. Es referia a la gran visió de l'esperança cristiana, perquè els cristians “tenim un Pare que plora llàgrimes d'infinita pietat pels seus fills. Un Pare que sap plorar, que plora amb nosaltres. Un Pare que ens espera per consolar-nos, perquè coneix els nostres patiments i ha preparat per a nosaltres un futur diferent. Aquesta és la gran visió de l'esperança cristiana, que es dilata sobre tots els dies de la nostra existència, i que vol aixecar-nos”. Després de la massiva manifestació de Barcelona, de l'acte al Museu Marítim, i de les diverses mostres massives de pregària com a la Sgda. Família i a Tarragona, i les expressions de solidaritat i condol des de llocs ben llunyans, ens convé enfortir les conviccions i retrobar les raons per a la fraternitat i l'esperança, que foragiten la por. Perquè sigui veritat que: “No tenim por!”.

+JOAN ENRIC VIVES I SICÍLIA
Arquebisbe d'Urgell

No tenim por.

Notes després de l'atemptat de Barcelona

Quan érem petits i des del Vendrell anàvem en família a Barcelona per qüestions de tipus familiars –mèdiques, escolars, comercials–, quasi sempre viatjàvem amb tren, i aquella visita a la capital se solia acabar sempre, abans d'agafar el tren de tornada, amb una mitja horeta de passejada per *Les Rambles*, on podíem veure multitud de parades amb animals més o menys exòtics, i amb plantes, sobretot cactus d'una bellesa única. La victòria consistia a arrencar de la generositat dels pares o dels avis la decisió de comprar-nos algun animalet –ja fos un ocell o un peix– o algun cactus, com més ple de punxes millor, per portar a casa. Mai no m'hagués imaginat que aquell lloc d'esbargiment, de tranquil·litat, de vida familiar pogués esdevenir, un dia, lloc de terror i de mort.

Qualsevol atemptat, qualsevol forma de terrorisme genera en nosaltres –no dic que *suscita*, sinó que *genera*, perquè es tracta d'una cosa que sorgeix, que neix de dins– genera, dic, repugnància, tristesa i por. I aquestes dues últimes reaccions poden constituir la veritable victòria del terrorisme i dels terroristes en nosaltres: la tristesa i, sobretot, la por. La por que encara hi puguin tornar, que ens pugui tocar un dia a nosaltres, a qualsevol indret i en els llocs més variats, fins i tot llocs d'esbarjo i de tranquil·litat. La victòria del terrorisme consisteix a fer-nos canviar no només els costums sinó allò que som. Veure els carrers de Roma, de París, de Barcelona, de Londres i de tantes ciutats europees amb tanta policia (i de vegades l'exèrcit i tot) no em deixa tranquil –tot i reconèixer i agrair l'esforç que fan aquestes persones que arrisquen les seves pròpies vides–. Conec *Les Rambles*, conec la *Promenade des Anglais* a Niça, llocs on homes i dones, ancians i criatures van a passeig, a xerrar tranquil·lament, a mirar (o a badar) en silenci –passejar en silenci és molt bonic– o bé acompanyats. I és que els homes som fonamentalment “peripatètics”, és a dir, “passejadors”; fem passejades: sols per pensar o potser per decidir; amb els amics, amb les persones que estimem, per contrastar, per avaluar..., potser fins i tot per discutir. I és en aquest punt on colpeja el terrorisme, com si volgués matar l'home, és clar; però per sobre de tot el seu acte de pensar, de decidir, de dialogar lliurement i responsable, matar per evitar que l'home “peripatètic” pensi, decideixi, i que ho faci lliurement, que es confronti, que comparteixi, que dialogui, que estimi.

El contrari de passejar és estar quiet, immòbil, tancat en si mateix: el contrari de passejar, de reflexionar, és no tenir un pensament propi, no decidir, deixar que un altre, en el mal, ho faci per tu. El contrari de compartir, de dialogar, de confrontar-se és, precisament, quedar-se tancat en el propi aïllament, en el propi terror. Un terror que es cova en el cor de l'home i que quan s'ha ben acumulat –no dic *madurat* perquè no ho és mai de madur– aleshores explota, surt a fora amb la fúria i amb la fredor del volcà, i sega vides humanes que pensen,

que estimen –i una sega que no és sinònim de collita abundant, sinó una sega de dispersió i de mort–. Les imatges de *Les Rambles* pentinades en zigzag per assegurar-se que no s'escapa ningú o que algú, potser haurien estat molts, fes una barrera humana, un mur, per protegir-se a si mateix i als altres. Aquestes imatges, com les d'altres ciutats europees abans de Barcelona, m'han colpit no només perquè és una ciutat que estimo molt, sinó per damunt de tot perquè s'ha volgut tornar a colpejar en les persones aquella nostra manera de dialogar, de pensar, de reflexionar, de compartir. I dic ben convençut que és una manera “nostra” perquè l'hem apresada d'Aquell que caminava junt amb els seus deixebles tot pujant a Jerusalem, d'aquell, el Senyor Jesucrist, que passejava pel temple, que s'asseia a ensenyar; que de nit se n'anava a pregar en llocs apartats i recollits, sol però mai aïllat, sempre en comunió amb el Pare seu i Pare nostre. I el seu Evangeli de comunió, de vida i mai de mort i de terror, és el que ha deixat la seva petjada inesborrable en aquestes ciutats europees colpidas pel terror i no per l'amor, per la desesperació i no per la comunió, per la mort i no per la vida. Ciutats pioneres –i haurem de dir, tot i que ens pesi, potser il·lusòriament– pioneres del diàleg i de l'acolliment.

Els rostres de les víctimes, que han aparegut als mitjans, em tornen i em retornen aquests dies. També els milers d'homes i dones que a la plaça de Catalunya, l'endemà de l'atemptat, cridaven “No tenim por!” com per donar una resposta clara, plena de coratge, però resposta a què? A qui? Diguem-ho: a algú, a una realitat que no sap i no vol ni dialogar, ni escoltar, sinó tan sols segar vides humanes innocents. Haurem dir que té raó, a fi de comptes, qui afirma que ens trobem davant d'un “mal incurable, amb unes metàstasis que cap teràpia no és capaç d'eradicar”? Nosaltres, els cristians, compartim aquell “*no tenim por*” que neix de la nostra fe cristiana, de la nostra fe en Aquell que morint a la creu ha vençut el pecat i la mort. Aquests dies, *Les Rambles* plenes de flors, de llantions, d'estampes i de missatges, esdevenen lloc de pelegrinatge, icona del sofriment, però també de l'esperança, lloc de pregària i de memòria en la fe. *No tenim por*.

+ MANUEL NIN I GÜELL,
exarca dels catòlics grecs de ritus bizantí
i monjo de Montserrat

(publicat a l'Osservatore Romano)

El Bon Pastor
Revista per a preveres
